

Також популярною тенденцією стало відпрацювання часу прогулу або запізнення у вихідні, святкові та неробочі дні. Але жоден з цих заходів не може бути застосований до працівника як вид дисциплінарного стягнення, тому що не передбачений трудовим законодавством [8].

Останнім часом на деяких підприємствах здійснюється «узаконення» штрафів шляхом внесення їх як виду дисциплінарного стягнення до колективних договорів та Правил внутрішнього трудового розпорядку.

Але роботодавцю при запровадженні штрафу попри відсутність відповідного положення у законодавстві слід пам'ятати, що за подібні порушення він сам може сплатити штраф у розмірі від 30 до 100 неоподаткованих мінімумів доходів громадян відповідно до ст. 41 ч. 1 Кодексу України про адміністративні правопорушення [9].

На основі проведеного дослідження можемо зробити такі висновки:

1. Чинним законодавством України на сьогодні встановлено два види дисциплінарної відповідальності для працівників: загальну та спеціальну.

2. Спеціальна дисциплінарна відповідальність передбачається лише для окремих, чітко визначених категорій працівників на підставі статутів та положень про дисципліну праці й спеціальних нормативних актах, і характеризується достатньою кількістю дисциплінарних стягнень, що дає змогу роботодавцю вибрати те, яке б найкраще підходило під правопорушення.

3. Загальна дисциплінарна відповідальність потребує вдосконалення, зокрема у встановленні більшої кількості альтернативних стягнень.

4. Пропонуємо додати до існуючого переліку (догана й звільнення) та законодавчо закріпити такий вид дисциплінарного стягнення як штраф. Це дасть більше можливостей роботодавцю визначати та вибирати стягнення залежно від тяжкості проступку та його наслідків.

5. Штраф є досить ефективним заходом для працівника, оскільки результативність усних попереджень чи догани часто залежить від моральних якостей працюючого та його ставлення до цього, а штраф посягає на матеріальну складову, яка зараз у пріоритеті майже всіх працівників.

Список використаних джерел

1. Трудовий кодекс України (проект). Офіційний Інтернет-портал Верховної Ради України. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=53221.
2. Теліпка В. Е. Трудове право України : навчальний посібник. К. : Центр учбової літератури, 2009. 456 с.
3. Кодекс законів про працю України. С.: ТОВ «БВП НОТІС», 2017. 96 с.
4. Види, підстави та порядок накладення дисциплінарних стягнень. Міністерство юстиції України. Офіційний сайт. – URL : https://minjust.gov.ua/m/str_2335
5. Дмитренко Ю. П. Трудове право України: підручник. К. : Юрінком Інтер, 2009. 624 с.
6. Форманюк В.В. Дисциплінарна відповідальність : теоретичний аналіз // Актуальні проблеми політики. 2010. Вип. 40. С. 191-195.
7. Євгеній Промський, Наталія Швець. Дисциплінарна відповідальність працівника за Проектом Трудового кодексу України // Підприємство, господарство і право. 2017. №12. URL : <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2017/12/28.pdf>
8. Міцук М.О. Проблеми накладення дисциплінарних стягнень // Адвокат. 2013. № 4. URL : http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/adv_2013_4_6.pdf
9. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року № 8073-X. Офіційний Інтернет-портал Верховної Ради України. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>

Пророченко В.В., студент гр. КПП-162

Науковий керівник – Головка М.Б., к.ю.н., доцент

Чернігівський національний технологічний університет (м. Чернігів, Україна)

ЩОДО ПИТАННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ В ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ПРОКУРАТУРИ

Прокуратура України виступає, як один з державних органів на який покладено важливе завдання – захищати закон і правопорядок, забезпечувати неухильне виконання і дотримання законодавства всіма суб'єктами суспільних відносин. Діяльність прокуратури відіграє важливу роль для забезпечення правового оновлення держави і суспільства.

Важливою умовою ефективности та дієвості роботи прокуратури є повна самостійність прокурорів при її здійсненні. Будь-яке втручання в діяльність прокуратури може нейтралізувати її, залишити без належної реакції скоєні правопорушення, звільнити винних осіб від відповідальності. Прокурори повинні бути вільними в своїх діях при виконанні покладених на них функцій. В силу принципу незалежності вони здійснюють дії на основі свого внутрішнього переконання, правосвідомості, керуючись вимогами правових норм. Закон – це єдине явище, якому має підкорятися прокурор.

Вивчення питання незалежності прокуратури здійснювали такі вчені як І.В. Орищенко, Д.М. Добровольський, С.В. Подкопаєв, Я.В. Толочко, В.І. Дяченко та інші. Вони розглядали даний принцип як такий, що має важливе значення для належного функціонування прокуратури.

Прокуратура як система органів державної влади не існує ізольовано від судової, законодавчої та виконавчої, вона пов'язана з ними системою взаємних стримувань і протидій, у межах якої відповідно до законодавства створено структуру взаємодії та взаємовпливу. Натомість, коли йдеться про реалізацію конституційних функцій, то їх здійснення буде легітимним лише виходячи з позицій незалежності, що є однією з головних умов функціонування прокуратури і лише у разі усвідомлення цього конкретною посадовою особою – прокурором.

У тлумачній літературі незалежність визначається як можливість чогось чи когось приймати самостійні рішення, які підкорюються власним бажанням та інтересам і не потребують зовнішніх вказівок та наказів. Причому стосовно органів влади – виключно у межах закону [1, с. 73].

На думку І. В. Орищенка принцип незалежності у діяльності прокуратури має два аспекти зовнішній і внутрішній. Законодавством, в основному, врегульовано зовнішній аспект цього принципу. Так, співробітники прокуратури здійснюють свої повноваження, в тому числі й наглядові, незалежно від будь-яких органів державної влади, посадових осіб, а також рішень громадських об'єднань чи їх органів. Працівники прокуратури не можуть належати до будь-яких політичних партій чи рухів [2, с. 694].

С. В. Подкопаєв виокремив такі складові зовнішньої незалежності прокуратури: самостійність прокуратури в державі як інституції (або політичну незалежність); професійну незалежність прокурорів (імунітет); організаційно-правову та фінансову незалежність прокуратури [3, с. 90].

Внутрішній аспект незалежності прокуратури пов'язаний з існуванням централізації в системі органів прокуратури. Тут мова йде про забезпечення незалежності власне самих працівників прокуратури від будь-якого впливу. Вони мають самостійно приймати рішення на основі власного внутрішнього переконання, що формується на основі безпосередньо досліджених обставин справи та доказового матеріалу. Самостійність у прийнятті рішень характеризується можливістю прокурора в межах своєї компетенції розпоряджатися своїми повноваженнями [2, с. 694].

Д. М. Добровольський вважає, що незалежність прокуратури можна розглядати з організаційного та функціонального боків. Організаційно незалежність має прояв у тому, що хоч система органів прокуратури визначена законом, проте структура цих органів визначається незалежно від інших державних органів. Функціональний бік незалежності прокуратури полягає у тому, що рішення та дії прокуратури можуть прийматися самостійно та не потребують затвердження з боку інших органів чи установ. Хоча й слід мати на увазі, що прокурори можуть звертатися до слідчих суддів щодо надання дозволу на проведення окремих слідчих дій. Проте і в цьому разі прокурори цілком самостійно приймають рішення про погодження подань слідчих чи самостійного звернення до слідчого судді. Так само й у разі затвердження обвинувального акта, прокурор самостійно та незалежно від інших органів державної влади приймає рішення щодо його затвердження та подальшого відстоювання у суді обвинувальної тези [1, с. 74-75].

Відповідно до пункту 5 частини 1 статті 3 Закону України «Про прокуратуру» однією з засад діяльності прокуратури є незалежність прокурорів, що передбачає існування гарантій від незаконного політичного, матеріального чи іншого впливу на прокурора щодо прийняття ним рішень при виконанні службових обов'язків [4].

Директорат з прав людини Ради Європи у своїх коментарях до цитованого закону зауважив: «Закон встановлює набір організаційних, процедурних та інших інструментів, призначених для забезпечення принципу незалежності окремих прокурорів і прокуратури в цілому, хоча й залишає деякі можливості для їх подальшого зміцнення і вдосконалення. До них належать більш згуртовані та значущі органи самоврядування, чітке окреслення управлінських та організаційних повноважень Генерального прокурора України і керівників органів прокуратури, відмежування цих повноважень від процесуальних повноважень і засобів законного здійснення процесуальних ієрархічних прерогатив, а також покращена структура, яка підтримує внутрішню (індивідуальну) незалежність прокурорів» [5].

У науковій літературі, з урахуванням міжнародних стандартів, пропонувалося закріпити такі гарантії незалежності прокурорів: особливий порядок призначення прокурорів на посаду та звільнення з посади; заборону незаконного тиску чи втручання у здійснення повноважень прокурора; законодавчо визнану процедуру здійснення повноважень у процесуальних та інших законах; особливу процедуру притягнення прокурорів до дисциплінарної відповідальності та окремі особливості притягнення до кримінальної відповідальності; встановлений законом порядок фінансування та організаційного забезпечення діяльності прокуратури; належне матеріальне, соціальне та пенсійне забезпечення прокурора; створення та функціонування органів прокурорського самоврядування; визначені законом заходи забезпечення особистої безпеки прокурора, членів його сім'ї, майна, а також інші засоби їх правового захисту [6, с. 270-276].

На думку Д. М. Добровольського зрозуміти сутність і призначення незалежності прокуратури можна проаналізувавши її основні риси:

1. Історична обумовленість – полягає у тому, що насамперед засада незалежності необхідна для функціонування усієї прокурорської системи, а також обумовлюється тим, що її існування та практична реалізація є можливими в певних історичних умовах. Історія становлення засади незалежності прокуратури має багату історію, на окремих етапах якої прокуратура була поставлена у повну залежність, а її незалежність або не проголошувалася, або мала суто декларативний характер.

2. Нормативність засади незалежності полягає у його офіційному закріпленні та визначенні у чинному законодавстві про прокуратуру і насамперед у Законі України «Про прокуратуру», де у пункті 5 частині 1 статті 3 вона сформульовано як «незалежність прокурорів, що передбачає існування гарантій від незаконного політичного, матеріального чи іншого впливу на прокурора щодо прийняття ним рішень при виконанні службових обов'язків».

3. Загальнознаність, тобто засада незалежності прокуратури є необхідною умовою функціонування цього правоохоронного органу, що прослідковується у численних актах міжнародного характеру та закріплюється і гарантується національним законодавством переважної більшості сучасних держав.

4. Найзагальніший та основоположний характер, тобто засада незалежності прокуратури, поряд з іншими засадами її організації та діяльності, впливає на правове регулювання важливих суспільних відносин, навколо яких вибудовується система правового регулювання функціонування прокуратури та держави у цілому.

5. Універсальність, тобто обов'язковість цієї засади не лише всередині прокурорської системи, але й поширення її на інших суб'єктів правовідносин, які вступають у правовідносини за участі прокуратури. Завдяки цьому імператив дотримуватися незалежності сформульований безвідносно до конкретного суб'єкта та формулює обов'язок додержуватися необхідної поведінки суб'єктів права стосовно прокуратури. З іншого боку, формулюється й обов'язок прокуратури поважати та не зазіхати на незалежність тих суб'єктів, яким вона притаманна в умовах правової держави.

6. Комплексність та системність, тобто незалежність як засада організації та діяльності прокуратури функціонує тільки у взаємодії, має комплексний характер, а її практична реалізація взаємообумовлена дією інших засад організації та діяльності прокуратури, окрім того, і зміст цієї засади можна з'ясувати лише у контексті інших засад функціонування прокуратури. При тлумаченні та застосуванні засади незалежності повинна розглядатися з урахуванням інших засад організації та діяльності прокуратури [1, с. 77-78].

Неухильне додержання встановлених законодавством засад дозволяє органам прокуратури успішно виконувати поставлені перед ними завдання. Визначені в Законі про прокуратуру принципи (засади) зводять органи прокуратури до рангу незалежного державного органу із наданням йому необхідних повноважень [7, 158-159].

Таким чином, законодавчо визначені гарантії незалежності прокуратури забезпечують можливість якісного та ефективного виконання працівниками прокуратури своїх професійних обов'язків. Не дивлячись на незалежність, діяльність прокуратури перебуває під контролем - з одного боку керівників цього правоохоронного органу, а з іншого - під судовим контролем, за визначених процесуальним законодавством підстав, що, з урахуванням належного рівня правосвідомості, призводить до саморегулювання та злагодженої роботи з метою захисту прав і свобод людини, загальних інтересів суспільства та держави.

Список використаних джерел

1. Добровольський Д.М. Незалежність як засада організації та діяльності органів прокуратури : дис. ... канд. юрид. наук ; 12.00.10 / Добровольський Дмитро Миколайович. – Одеса, 2017. – 195 с.
2. Орищенко І. В. Щодо принципів організації та діяльності прокуратури України / І.В. Орищенко // Форум права. – 2012. - № 1. – С. 691-696.
3. Подкопаєв С.В. Незалежність прокурорів у світлі положень міжнародних документів / С.В. Подкопаєв // Європейські перспективи. – 2013. – № 5. – С. 89 – 95.
4. Про прокуратуру. Закон України від 14.10.2014 № 1697-VII // Відомості Верховної Ради України. -2015. - № 2-3. - ст.12.
5. Коментарі генерального директорату з прав людини і верховенства права (директорату з прав людини) Ради Європи щодо Закону України «Про прокуратуру» від 14 жовтня 2014 року, 2 грудня 2014 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.coe.int/t/dgi/hr-natimplement/Source/chr/CoE_review_of_the_Law_of_Ukraine_on_the_PPS_Final_Ukr.pdf.
6. Толочко Я.М. Міжнародно-правові стандарти незалежності прокурорів та їх реалізація в Україні / Я.М. Толочко // Митна справа. – 2014. – № 2(92). – С. 270 – 276.
7. Дяченко В.І. Система правоохоронних органів : навч. посіб. / В.І. Дяченко. – К. : КНЕУ, 2003. – 320 с.